

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

(๑) กำหนดให้การที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ถือเป็นกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคสี่)

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย แทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง (เพิ่มเติมมาตรา ๔๒/๑)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีสภาพบังคับกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำหน้าที่ดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นการสมควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายแทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา เพื่อให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน คลอบคลุมไปถึงการดำเนินคดีในศาล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม อันจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อได้รับการ
ร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม
คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๔๒/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ คณะกรรมการอาจดำเนินการ ดังนี้

(๑) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายใดไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการ
กระทำอื่นใดในทางปกครองไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
หรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีสภาพบังคับกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำหน้าที่ดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นการสมควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา เพื่อให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน คลอบคลุมไปถึงการดำเนินคดีในศาล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม อันจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

๒.๑ กำหนดให้การที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ถือเป็นกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย แทนหน้าที่และอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง (ร่างมาตรา ๕)